

КОМСОМОЛЬЦЮ! ГОТУЙСЯ ДО ЛЕНІНСЬКОГО ЗАЛІКУ!

Про Всесоюзний Ленінський залік

„РІШЕННЯ XXIV З'ІЗДУ КПРС — В ЖИТТЯ!“

ПОСТАНОВА БЮРО ЦК ВЛКСМ

З метою дальшого поліпшення комуністичного виховання комсомольців і молоді, успішного рішення центрального завдання комсомолу, визначеного партією, провести Всесоюзний Ленінський залік «Рішення XXIV з'їзду КПРС — в життя!»

Основні завдання Ленінського заліку:

— посилення виховання молоді в дусі комуністичної ідейності, відданості Радянській Батьківщині, в дусі інтернаціоналізму, активна пропаганда норм і духовних цінностей радянського суспільства;

— піднесення загальноосвітнього і політичного рівня молоді, глибоке і творче вивчення всіма комсомольцями, комсомольськими працівниками і активістами, юнаками і дівчатами марксистсько-ленінської теорії, Звітної доповіді Генерального секретаря ЦК КПРС товариша Л. І. Брежнєва, документів і рішень XXIV з'їзду КПРС;

— підвищення трудової активності молоді, виховання нового, комуністичного ставлення до праці, активна участь у всенародному соціалістичному змаганні за успішне втілення в життя рішень XXIV з'їзду КПРС, за дострокове виконання планів дев'ятої п'ятирічки;

— підвищення ролі комсомольців, молоді в прискоренні науково-технічного прогресу, всебічному підвищенні продуктивності праці, ефективності суспільного виробництва, дальшому піднесенні сільського господарства, виховання економії і бережливості;

— виховання морально-політичних якостей справжньої радянської людини, поліпшення естетичного, морального, правового виховання молоді, боротьба з порушеннями радянських законів, норм і принципів комуністичної моралі, пияцтвом і хуліганством серед молоді;

— поліпшення фізичного і військово-патріотичного виховання молоді, підготовка її до служби в лавах Радянської Армії, підвищення відповідальності молодих воїнів за бездоганне виконання свого військового обов'язку;

— посилення комсомольської допомоги школі, особливо сільській, гідна зустріч 50-річчя Всесоюзної піонерської організації імені В. І. Леніна;

— організаційно-політичне зміцнення первинних комсомольських організацій, комсомольських груп, підвищення їхньої бойовистості, громадсько-політичної активності всіх членів ВЛКСМ, уміння дійти в комсомольській роботі до кожного комсомольця, юнака і дівчини, допомогти їм знайти своє конкретне місце в боротьбі за виконання рішень XXIV з'їзду КПРС.

ЦК ВЛКСМ рекомендує провести Ленінський залік в усіх комсомольських організаціях трьома етапами. Перший етап — до 29 жовтня 1971 року.

В ході цього етапу комсомольським організаціям необхідно проаналізувати участь кожного члена ВЛКСМ у виконанні рішень XXIV з'їзду партії, соціалістичних зобов'язань, постанови Всесоюзних комсомольських зборів (травень 1971 р.) у змаганні

«П'ятиріччя — ударну працю, майстерність і пошук молодих!»

Кожному комсомольцю до 1 жовтня скласти особистий комплексний план «ВЧИТИСЯ КОМУНІЗМУ», який би найповніше характеризував прагнення комсомольця жити, працювати і боротися, повсякденно виконувати рішення партії, активно займатися громадською роботою. Залучити до Ленінського заліку неспілкувану молоді.

Особливу увагу приділити загальноосвітньому навчанню комсомольців і молоді. Добиватися, щоб вся молодь, яка працює і не має середньої освіти, приступила до навчання у вечірніх і заочних школах, інших навчальних закладах. Скрізь, в усіх комсомольських організаціях і піонерських дружинах урочисто відзначити 1 вересня як «ДЕНЬ ЗНАНЬ».

Право на освіту — величезне завоювання соціалізму. Відмінне і хороше навчання — найперший обов'язок кожного піонера, комсомольця, юнака і дівчини.

Комсомольським організаціям шкіл, училищ, профтехосвіти, технікумів і вузів розробити і здійснити заходи, спрямовані на забезпечення відмінного і хорошого навчання юнаків і дівчат, на залучення їх до активної участі в суспільно-політичному житті, до праці на благо Вітчизни.

Чітко визначити завдання всіх комсомольських організацій по наданню допомоги школі. Добитися,

(Закінчення на 2-й стор.).

У ДАР

В'ЄТНАМСЬКИМ РИБАЛКАМ

Великий інкрустований портрет Володимира Ілліча Леніна відправили в дар колективу рибпромислового підприємства імені Хо Лонга в ДРВ трудівники управління Активного морського рибальства. Разом з портретом надіслано листа, в якому розповідається про роботу рибалок Находки, висловлені палкі почуття дружби і солідарності з народом В'єтнаму.

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАТЕСЯ!

Рік видання XII

№ 102 (1426).

ЧЕТВЕР

26

СЕРПНЯ

1971 р.

Ціна 2 коп.

П'ЯТИРІЧЦЯ — УДАРНИЙ ТРУД, МАЙСТЕРНІСТЬ І ПОШУК МОЛОДИХ!

НІХТО не скаржиться, що Валє порушила традицію. Погану традицію, за якою дівчина, вийшовши заміж, нерідко відходить від комсомольського буття. Власна сім'я не зменшила її громадської активності, і, як раніше, Валє без метушні, спокійно й розважливо займається громадською роботою. Як і раніше, бачить її разом з Катєю під час обідньої перерви, після зміни.

— Виступатимеш? — звертається Катя до Валє, дістаючи бутерброд.

— Угу...

— А в Степана Наумовича була? Порадись з ним.

Це про теоретичну конференцію, на якій Валєнтина Дяденко розповіла про комсомол післявоєнних п'ятирічок. До секретаря парторганізації С. Н. Ухана вона неодмінно зайде, бо тема настільки багата, що важко вибрати головне. І треба, щоб усього, про свій завод «Червоний Жовтень» розповіла, про дачний цех, де вони з Катєю працюють, про те, що робітники з честю долають пер-

ший рік дев'ятої п'ятирічки. Майже всі молоді «дачники» значно перевищують завдання.

Вона розкаже. А про себе — змовчить. Хай інші говорять,

КАТЕРИНА Демидова, як і Валєнтина, прийшла на завод після середньої школи, тільки двома роками пізніше. І, здається, крок за кроком повторює шлях старшої подруги.

віку бачили. Вони ж і діла вимагають, після кожної сесії слухають звіт.

— Наберешся клопоту, — жартує Валє, і весела Катя якось зніжить, зжене з облич-

котілось крикнути. А ви, проживши разом двадцять років, надумали розлучатися?

Та слухай, слухай. Катю. Валє не крикнула, не лаяла відвідувачів. Бо нічого депутатів на молодість квати. Як не можна відмовити у пораді тому, хто її просить. Зраділа, як за рідних, що сім'я збереглася, що переконала їх, старших, у необхідності такого кроку.

Робітники заводу «Червоний Жовтень» висували Катю й Валє кандидатами в депутати. Голосували за них. І депутати мають за правило звітувати перед своєю колективом, після кожної сесії роз'яснюють рішення Ради. Та мета зустрічі — не тільки «довести до відома». Думка робітничої — ось що цікавить молодих громадських діячів. Думка тих, чий довір'ям вони збагачені і звеличені.

І. БЕЗДІТНИЙ.

м. Кіровоград.

З ДАЧНОГО ЦЕХУ

ІХ ОБРАЛИ ДО РАДИ

оцінюють. Валє лиш виконує свій обов'язок. З особливим старанням хочеться їй працювати для робітничого колективу, котрий так шанує комсомолку. Обрала членом комсомольського комітету заводу, групкомсоргом цеху, вдруге — депутатом міської Ради депутатів трудящих. Тут, на заводі, удостоїлась Ювілейної ленінської медалі, завання ударника комуністичної праці.

Ударник комуністичної праці, член штабу «КП», депутат міської Ради депутатів трудящих. Лише спеціальності різні: Валє — пресувальниця, а Катя — швачка. Валє виготовляє пружини до похідних ліжок, а Катя шие матраци.

Молодшу з подруг вперше обрали депутатом. Радість не заглушила тривоги: така мисла — і депутат. За неї голосували люди мудрі, що багато на

ся посмішку. — А ти не лякайся. Все дуже просто: чини так, як людям потрібно. Ось по-слухай...

Якби хтось Валє сказав, що вона передає досвід, Валє здивувалась би. Який там досвід? Вона просто розказує, як було. Прийшла жінка, просить влаштувати дитину в інтернат і щоб — безплатно. Допомогла. Прийшла інша, стосовно будівельних матеріалів. І цій допомогла. А ось тих двох мала бажання відчитати як слід. Посоромтесь, я ж дочка швачки! —

Член заводського комітету комсомолу Кіровоградського ремонтно-обладнання мотного заводу «Укрелгосптехнік» керує бригадою ремонтників. Бригада швидко і надійно. На фото: Валерій СОПРУНЕНКО.

Заступника секретаря комсомольської організації Кіровоградської кондитерської фабрики Людмилу КОЛОТ поважають у колективі. Вона завжди знаходить час, щоб провести з подругами цікаву бесіду, розповісти про новини, досвід передових колективів.

На знімку праворуч: ось і зарієз Л. КОЛОТ (крайня зліва) проводить політінформацію у конфектному цеху.

Фото Г. ТОЛОКА.

Фото М. БІДЕННА.

Про Всесоюзний Ленінський залік

„РІШЕННЯ XXIV З'ІЗДУ КПРС — В ЖИТТЯ!“

(Закінчення).

щоб у кожній піонерській загоні був вожатий, у кожній школі — спортмістечко, інструктори на громадських засадах, керівники наукових, технічних і художніх гуртків. Кожна комсомольська організація до 19 травня 1972 року має підготувати конкретний подарунок піонерській дружині, загоні, ланці.

Провести детальну підготовку і організовано почати навчання в системі комсомольської політосвіти; глибоко проаналізувати підсумки перших занять, Ленінського уроку «П'ятирічка — мені, я — п'ятирічці».

Подати практичну допомогу новачкам, які вперше прийшли у промислове і сільськогосподарське виробництво, торгівлю і сферу обслуговування; Здійснити конкретні заходи по розвитку руху наставництва. За прикладом ленинградців провести 2 жовтня 1971 року «День молодого робітника».

Забезпечити дальше поліпшення роботи з усіма групами молоді. В ході підготовки і проведення звітів та виборів у комсомольських організаціях підвести підсумки першого етапу Ленінського заліку, добитися, щоб кожний комсомолец мав конкретне доручення комсомолу, щоб кожен комсомольський колектив був ініціатором і умілим організатором конкретних комуністичних справ.

Другий етап — до 1 лютого 1972 року.

На цьому етапі необхідно вжити конкретних заходів, які забезпечують безумовне виконання плану і соціалістичних зобов'язань першого року п'ятирічки кожним комсомольцем, юнаком і дівчиною. Підвести підсумки соціалістичного змагання за 1971 рік, разом з адміністрацією і профспілковою організацією розглянути і затвердити економічно обґрунтовані особисті і колективні зобов'язання на другий рік п'ятирічки.

Підсумки другого етапу Ленінського заліку і завдання комсомольських організацій на 1972 рік в січні обговорити на комсомольських зборах.

Хід Ленінського заліку має бути глибоко розглянутий на звітно-виборних районних, міських, окружних, обласних, крайових комсомольських конференціях, на з'їздах комсомолу союзних республік.

Третій етап — до 22 квітня 1972 року.

До 102-х роковин з дня народження В. І. Леніна необхідно глибоко і вимогливо проаналізувати, що

зроблено за рік, який минув після XXIV з'їзду партії, як здійснюється центральне завдання комсомолу. Розглянути підсумки першого кварталу 1972 року, хід загальноосвітнього і політичного навчання, професійно-технічної підготовки учасників заліку.

В усіх первинних комсомольських організаціях країни провести громадсько-політичну атестацію комсомольців. Рішення про складання Ленінського заліку ухвалюють комсомольські збори, враховуючи ідейно-політичну підготовку, трудову і громадсько-політичну активність, моральний облік комсомольців і молоді.

Кожний член ВЛКСМ повинен звітувати, як виконав особистий комплексний план, як втілює в життя рішення XXIV з'їзду КПРС, XVI з'їзду ВЛКСМ, як вивчає революційну теорію (в школах, ПТУ, технікумах, вузах, в системі комсомольської політосвіти, самостійно), як трудиться, навчається, яку участь бере в громадській роботі, як готує себе до захисту Батьківщини, займається фізкультурно і спортом, науково-технічною і художньою творчістю.

Рішення комсомольських зборів про складання Ленінського заліку заноситься до облікової картки члена ВЛКСМ (розділ — нагороди і заохочення). Юнакам і дівчатам, які не є членами ВЛКСМ, але які успішно склали Ленінський залік, вручається посвідчення. Комсомольці, що відзначились під час заліку, нагороджуються знаком ЦК ВЛКСМ «Ленінський залік», пам'ятними книжками: К. Маркс, Ф. Енгельс — «Про молодість», О. Фадєєв — «Молода гвардія».

Комсомольці, що добились найкращих результатів у праці, навчанні і громадській роботі за підсумками 1971 року і до Дня радянської молоді, представляються до нагороди Почесними грамотами, знаком ЦК ВЛКСМ «Трудова доблесть», до занесення в «Літопис комсомольської слави» і в Книгу пошани ЦК ВЛКСМ. Республіканські, крайові, обласні, окружні, міські, районні первинні комсомольські організації, комсомольські групи, комсомольсько-молодіжні колективи, що добились найкращих результатів у боротьбі за втілення в життя рішень XXIV з'їзду КПРС, будуть нагороджені перехідними червоними прапорами, вимпелами ЦК ВЛКСМ, занесені до «Літопису комсомольської слави» і Книги пошани ЦК ВЛКСМ.

Звіт про підсумки Ленінського заліку ЦК ЛКСМ союзних республік, крайкоми і обкоми комсомолу подають у ЦК ВЛКСМ до 20 червня 1972 року.

ЦК ЛКСМ союзних республік, крайкомам, обкомам та окружкомам, міським комитетам і райкомам комсомолу, первинним комсомольським організаціям провести необхідну політичну і організаційську роботу, забезпечити активну участь всіх комсомольців, комсомольських працівників і активістів, неспілкової молоді в Ленінському заліку. Добитися, щоб він став діловою формою мобілізації молоді на здійснення величезних завдань, поставлених XXIV з'їздом партії, важливим заходом підвищення ролі ВЛКСМ у комуністичному будівництві, поліпшення комуністичного виховання молоді, нового піднесення всієї комсомольської роботи.

Для керівництва і подання допомоги учасникам Ленінського заліку слід створити методичні ради, атестаційні комісії за участю партійних і комсомольських працівників, керівників підприємств, установ, навчальних закладів, командирів і політпрацівників, ветеранів партії і комсомолу, героїв воєн і праці, вчених.

Ленінський залік має стати пам'ятною, радісною подією для кожного комсомольця, юнака і дівчини, підсумком великої напруженої творчої праці.

Редакціям газети «Комсомольская правда», журналу ЦК ВЛКСМ, радіостанції «Огонь», головній редакції телепрограм для молоді, місцевим молодіжним газетам, радіо і телебаченню регулярно і глибоко висвітлювати хід Ленінського заліку, подавати необхідну теоретичну і методичну допомогу.

ЦК ВЛКСМ звертається до всіх комсомольців, юнаків і дівчат країни: активно, всім, як один, включитися у Всесоюзний Ленінський залік «Рішення XXIV з'їзду КПРС — в життя!», щоб з новою силою продемонструвати вірність комсомолу, всієї радянської молоді заповітам В. І. Леніна, ідеалам Комуністичної партії.

ЦК ВЛКСМ висловлює тверду впевненість, що комсомольці, радянська молодь будуть наполегливо вчитися, ударно трудитись, глибоко і творчо вивчати революційну теорію, будуть у перших лавах боротьби за науково-технічний прогрес, за підвищення продуктивності і культури праці, віддадуть весь свій ентузіазм, працю і талант перетворенню в життя історичних рішень XXIV з'їзду КПРС.

● ІДУТЬ ЗВІТИ І ВИБОРИ

НЕЩОДАВНО Центральний Комітет комсомолу України прийняв постанову «Про проведення звітів і виборів у комсомольських організаціях ВЛКСМ України». У вересні — жовтні збори проходять у комсомольських групах, цехових, відділкових, бригадних, факультетських та інших організаціях на правах первинних. Пізніше, у листопаді — грудні, в усіх первинних комсомольських організаціях, крім шкільних, а також в комсомольських організаціях, комітетах яких надають права райкому. У січні — лютому відбудуться міські

бригади по заготівлі кормів для громадського тваринництва Олександрійського району — далеко не повний перелік цінних ініціатив і починань молоді області. Необхідно і далі добиватись авангардної ролі комсомолу в цих походах.

На зборах слід глибоко проаналізувати роботу комсомольських організацій по виконанню рішень XXIV з'їзду КПРС, XXIV з'їзду Компартії України, XVI з'їзду ВЛКСМ та XXI з'їзду ЛКСМУ. Чимало успіхів зборів залежить від звітної доповіді. Важливо, щоб вона не носила характер самозвіту. В ній пови-

Кіровограда, Світловодська, Олександрійського, Вільшанського, Добровеличківського районів.

Але, на жаль, є й інші випадки. Читачі знайомі з матеріалом, вміщеним у «Молодому комунар» за 12 серпня. Мова йде про занедбаність роботи комсомольської організації колективу імені Фрунзе Компартії району, де секретарем Валентин Соколов. Немає необхідності повторювати всі недоліки в роботі комітету. Хотілося б нагадати лише одне: навіть протокола зборів, на яких Соколов обрав секретарем комсомольської організації, знайти не пощастило. Та не знімається вона з комітету, з комсомольської організації, в якій є ще 30 членів ВЛКСМ. Чому ж вони мовчали?

Факт підводить до висновку: на зборах в групах і первинних організаціях необхідна творча атмосфера, яка забезпечила б високий рівень обговорення доповідей і найбільш актуальних питань комсомольського життя, принципова оцінка спільно і методів керівництва. Ось чому тут слід дати оцінку роботі кожного колективу, кожного члена ВЛКСМ.

У ПЕРІОД підготовки і проведення звітно-виборних зборів велика увага надається приведенню первинних комсомольських організацій у відповідну структуру. Зараз в області налічується 2749 комсомольських груп, 2241 бригадин, цехових, факультетських і класних організацій. Зробити структуру більш чіткою, продуманою — це значить ще більше зміцнити організованість наших рядів.

Під час звітно-виборної кампанії актуальним є питання турбота про добір комсомольських кадрів і активу у відповідності з рішеннями XXIV з'їзду КПРС.

За останні роки в області

зріс якісний склад усіх категорій комсомольських вождів. Зараз 61,6 процента секретарів первинних організацій (без врахування секретарів загальноосвітніх шкіл) — члени та кандидати в члени КПРС, 27,6 процента — люди з вищою і незакінченою вищою освітою. Комсомольськими ватажками обрана значна частина жіночої молоді, спеціалісти народного господарства.

Нещодавно обком комсомолу розглянув питання кадрів і активу в комсомольських організаціях області. Більшість міських та районних комітетів з відповідальністю поставились до підбору майбутніх ватажків молоді. Збільшується кількість комуністів, працюючих в комсомолі. Так, в Добровеличківському та Мало-Вісиківському районах серед рекомендованого складу секретарів 72—74 проценти становлять комуністи. 35—40 процентів рекомендованого складу у містах Кіровограді, Світловодську, Олександрійському, Бобринецькому, Новомиргородському районах мають вищу та незакінчену вищу освіту.

В НИНІШНЬОМУ проведенні звітів і виборів велика роль відводиться міським та райкомам комсомолу. Треба уважно підійти до складання графіків зборів, залученню до їх проведення широкого активу.

Правильно роблять ті міським, райком, які звітують про свою діяльність на звітно-виборних зборах, інформують юнаків і дівчат про виконання критичних зауважень і пропозицій. Звіти і вибори — це не тільки перевірка боеготовності комсомольських організацій, це і велика школа, яку проходить комсомольський колектив.

Б. ЯСИНОВСЬКИЙ, зав. відділом комсомольських організацій обкому комсомолу.

ЗА СТИЛЬ ДІЛОВИЙ, ПРИНЦИПОВИЙ

та районні комсомольські конференції.

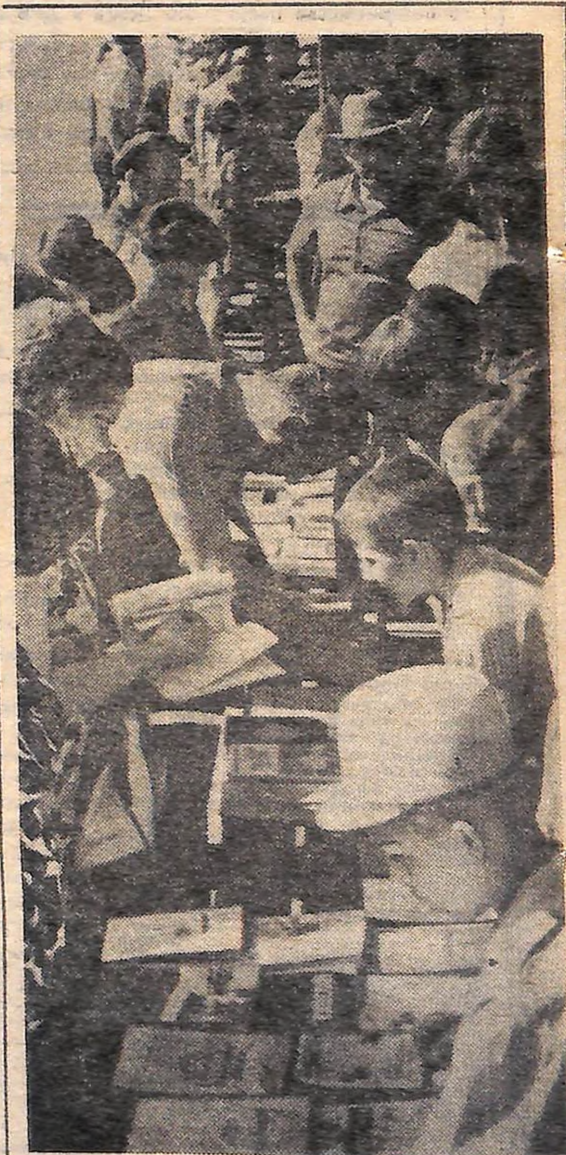
Наближається час, коли будуть підбиті підсумки роботи комітетів комсомолу. Це період оцінки досягнень, практики роботи, минулих невдач. І ця робота спрямовується на покращання діяльності первинних комсомольських організацій.

Звітно-виборна кампанія цього року проводиться в обстановці високого трудового і політичного піднесення, викликаного рішеннями XXIV з'їзду КПРС та XXIV з'їзду КП України. Молодь орденосної Кіровоградщини ділом відповідає на рішення партійних з'їздів. Молоді робітники, комсомольсько-молодіжні колективи одностайно підтримали ініціативу дніпропетровців. «Сьогодні рубіж новатора, завтра — комсомольська норма». Ударна праця молодих жінок Бобринецького, Новоградівського, Олександрійського районів, ініціатива ударних

пен чітко проступати стан справ в організаціях, аналіз виконання комітетом та активістами завдань, які необхідно вирішувати.

Головною темою на звітно-виборних зборах залишається питання дальшого організації політичного зміцнення кожного комсомольського осередку, як цього вимагають рішення червеного (1971 р.) пленуму ЦК КП України та III-го пленуму ЦК ВЛКСМ. Велику увагу слід придати питанням дальшого поліпшення виховання молоді в дусі комуністичної ідейності, радянського патріотизму, інтернаціоналізму, класового підходу до явищ суспільного життя.

Досвід минулих років показує, що там, де збори пройшли цікаво, потайово, де відбулася принципова, ділова розмова комсомольців, стан справ хороший. Це спостерігалось в ряді комсомольських організацій міст Олександрії,

На розі вулиць Декабристів і Шевченка у Кіровограді останній день працює шкільний базар.
На фото: на базарі.
Фото В. КОВПАКА.

В музеї Кобзаря

Факсимільну копію картини А. Ладюрнера «Урочисте засідання Академії мистецтв у 1839 році» надіслали співробітники Третьяковської галереї у державний музей Т. Г. Шевченка. На ній зображено момент вручення академічних нагород українським майстрам пензлі. На полотні — образи друзів Кобзаря — К. Брюллова, В. Григоровича, І. Крижова, О. Оленіна, Ф. Толстого.

НА ІДЕОЛОГІЧНІЙ НИВІ

ОЛЕНА почуває себе в цьому царстві впевнено. Охоче поглядом стежить, полиці. І задоволено посміхнеться. Так, гордиться є чим: бібліотечний фонд за час її роботи зріс на 15 тисяч примірників.

Отже, герой розповіді — Олена Антимоніва — бібліотечна. Її робочий день розпочинається задовго до дев'ятої години. Зранку Олену зустрінеш у ремонтних майстернях, по обіді — на токах чи побіля комбайнів, увечері — серед робітників або в колі дітей. Адак сучасний бібліотечник — це й інформатор, і агітатор, котрий щоденно несе в маси живе слово партії.

Робота Олени складна й специфічна. Обслужити жителів двох сіл — Сазонівки і Густого Гаю та ще дослідної станції — справа не з легких. Звичайно, одній людині це майже не під силу. Але біблі-

МУДРИЙ
ПОВОДИР

отекар не самотня. У неї хороший помічник — бібліотечна рада. До неї входять члени жіночої ради дослідної станції М. Гура, Г. Осецька, вчителька місцевої школи З. Устименко, завідувач клубом М. Куроп'ятник та секретар комсомольської організації дослідної станції Н. Петрова.

Лише за післяздовські місяці бібліотечна рада провела десять тематичних вечорів, чотири усні журнали, чотири дитячі ранки, зробила сорок бібліографічних оглядів. Звичайно, головне не кількісний перелік. Кожен захід — то певна зростаюча ступінь в культурно-естетичному вихованні односельчан.

З метою ширшого залучення жителів сіл до невичерпного джерела знань Олена Іванівна організує пункти видачі книг. Незмінними помічниками є комсомольці дослідної станції. Відповідальні за густогайський пункт — Г. Халіяна та О. Лізунова — в призначений час завжди на своїх місцях.

Два роки тому Олена приймала Сазонівську сільську бібліотеку, яку відвідувало... п'ятдесят читачів. Зараз їх — 850. Як це сталося?

Щоразу, працюючи над підготовкою того чи іншого заходу, Олена замислюється, як змістовніше його організувати? Нерідко приймає гостей — колеги з бібліотек району та області. Є чому почититись їм в сазонівського бібліотекаря. Вона розповідає, як правильно складати індивідуальні плани читання з урахуванням віку та освітнього рівня. Повідає і про картотеку читачських інтересів — плід її пошуку.

В своїй діяльності Олена тісно зв'язана з партійною організацією. Секретар парторганізації М. Г. Бинова, зокрема, розповідає: «Легко працювати з Оленою Іванівною, людиною, котра добре знає свою справу, зміст з кожним поговорити. Цікаво завжди на її тематичних вечорах. Кілька днів тому відбувся вечір, присвячений закінченню життя на дослідній станції «Трудовина» політ — наш уклін». Зал був переповнений.

Мудрий світ книжок вабить до себе кожного: дітей і людей похилого віку, робітників і колгоспників. Щоб біля цього невичерпного джерела не зменшувалася гурт читачів — то турбота бібліотекаря.

А. БАБАК.

с. Сазонівка,
Кіровоградського району.3. Один
з безсмертного
гарнізону

Оборона Брестської фортеці — священного для нас класика рідної землі — продемонструвала всьому світу незламну стійкість радянського солдата. Це був легендарний подвиг синів народу, безмежно люблячих свою Батьківщину і віддавших за неї життя. Серед захисників фортеці були росіяни і українці, білоруси і узбеки, казахи і грузини, інгуші і молдавани, представники інших народів Радянського Союзу. Всіх їх об'єднувала вірність соціалістичній Вітчизні і Комуністичній партії.

Серед героїв твердині на річці Буг були і наші земляки — з сонячної хліборобської Кіровоградщини. Поки що відомі імена комуніста М. І. Султана з Олександрії, комсомольців Г. Д. Дерев'янка з с. Омельгород Олександрівського району і І. Г. Гончаренка з с. Кірово Долинського району. Вони полягли смертю хоробрих. А В. К. Ткаченко і В. Л. Тюпа залишилися живими. Перший з них працює нині в Кіровограді, другий — залізничник Знам'янки.

Сьогодні наша розповідь про омельгородця Г. Д. Дерев'янка.

Григорій Дерев'яно закінчив середню школу. Через рік поступив на фізико-математичний факультет Черкаського державного педагогічного інституту. Там він пов'язує свою долю з життям Ленінського комсомолу. По закінченні інституту Григорій одержує призначення в Алма-Ату. З 1933 року він там працює викладачем фізики в середній школі № 30. Згодом йому наділяють комуністичну квартиру, в яку він вселяється разом з батьками Давидом Манаровичем і Марією Гнатівною. 5 лютого 1940 року молодого вчителя призначають на службу до Червоної Армії. Потрапив Григорій на недавно приєднані землі Західної Білорусії, служив у 204 гаубичному артилерійському полку.

Серед інших молодих бійців він виділявся глибокими знаннями, допитливим розумом, наполегливістю в оволодінні військовим мистецтвом. Нерідко на заняттях заміняв офіцерів, читав для новачків лекції з фізики та математики.

Нагородження значками «Ворошиловський стрілець», «Відмінник Робітничо-Селянської Червоної Армії», обрання секретарем комсомольської організації, присвоєння звання заступника політрука — ось етапи зростання солдата Дерев'янка — відмінника бойової і політичної підготовки. Восени його переводять на службу в 98-й окремих протитанковий артилерійський дивізіон. Тут він працює секретарем комсомольської організації дивізіону. В січні 1941 року його обирають делегатом шостої окружної комсомольської конференції Західного особливого військового округу.

Над Західним кордоном збиралися чорні хмари. Старшина Дерев'яно відчував наближення війни з Німеччиною, розумів її неминуєність. Все тривожніше йдуть його думки до рідних. Тривожними, але не панічними, як людини, впевненої в своїх силах, як солдата великої, непереможної армії. 13 квітня 1941 року він пише до Давида Манаровича: «Тату, ти маму підтримуєш, вона дуже боїться війни, а війна буде жахлива, немилосердна. Я це відчуваю. Та боїтись нам нічого».

19 червня 1941 року повідомляє батьків: «Діда за п'ять силдату ми енкамені. Після них стану командиром взводу або заступником командира батареї по політчастині».

Війна з Німеччиною буде обов'язково, і тоді всі, від малого до великого, піднімуться на рішучий бій. Поки що спокійно, але тільки поки що... Цілую Вас. Ваш Гриша».

Коли батько з матір'ю читали його листа. Їх син уже бився з ворогом, доживав свої останні дні, щоб вступити в безсмертя. «Вже в перший день війни йому випали найсуворіші випробування. 98 дивізіон, в якому служив Дерев'яно, напередодні війни розташовувався в ра-

Листи з БРЕСТСЬКОЇ ФОРТЕЦІ-ГЕРОЯ

йоні Східних воріт Брестської фортеці. В суботу після обіду Григорія бачили в дивізійному клубі. Комсомольський ватажок разом з товаришами Миколою Ширяєвим, Олександром Зайцевим, Андрієм Питком, Іваном Суботою, дружинами офіцерів проводив генеральну репетицію концерту, призначеного на неділю, 22 червня. Ввечері кіномеханік Микола Соколов демонстрував бачений усіма раніше і від цього не менш привабливий фільм «Чапаєв».

А на світанку почалася війна. Багато бійців, які мирно спали в казармах фортеці, так і не встигли опам'ятатися, смерть застала їх просто в ліжку. Бійці дивізіону, що залишилися, під безперервним вогнем противника швидко привели техніку в бойову готовність. Батареї рушили в район розгортання по бойовій тривозі. Артилерійські розрахунки, які встигли вийти з фортеці, прийняли бій з ворожими танками, що намірялися осідлати шосе Москва — Варшава. Останній частині дивізіону вихід був загороджений машинами, які загорілися від вогню противника у воротах. З фортеці не встиг вибратись і заступник політрука старшина Г. Д. Дерев'яно. Його батьки недовзі одержали повідомлення, що Григорій пропав без вісті. Вони довгі роки сподіялися почути хоч якусь вістку про сина. І лише через 27 років дізналися, що їх син був героєм. Написав їм про це науковий співробітник музею оборони Брестської фортеці Д. Й. Лозоватський.

Давид Йосипович звернув увагу на те, що в передвоєнних номерах окружної і армійської газет досить часто згадувалось прізвище комсомольського активіста, відмінника бойової і політичної підготовки Дерев'янка. Заглибився в читання спогадів учасників оборони, з надією знайти щось про комсорта дивізіону.

У 1953 році дружина командира дивізіону, колишня партизанка А. А. Нікітіна (протягом дванадцяти днів разом з дітьми і іншими жінками комскадру вона була у обложеної фортеці, в приміщенні штабу дивізіону) писала у своїх спогадах: «Серед захисників особливо запам'ятався мені секретар комсомольського бюро нашого артилерійського дивізіону, заступник політрука Дерев'яно. З першого ж дня війни він засів з кулеметом у валу над штабом і вів влучний вогонь по фашистах. Числа 28 червня група гітлерівців спробувала прорватися до штабу з боку будинків командирського складу, але всі вони були розстріляні кулеметником Дерев'яном. Це ми бачили з вікна. І лише 4 чи 5 липня, коли кулемет за-

Г. Д. ДЕРЕВ'ЯНКО

мови, фашисти змогли увірватись в приміщення штабу. Вони підпалили гаран, у якому знаходились поранені. Двох солдат, які були разом з нами, розстріляли. Нас же погнали в Тирасполь».

За свідченням інших учасників оборони, улюбленець бійців Дерев'яно біля кулемета був не сам. Багато ворожих атак заклинувся від їх влучних черг. А кулеметники були воїнами неварзими. Тільки пряме попадання авіабомби, скинутої з ворожого пікірувальника, обірвало життя мужніх воїнів.

Про все це Д. Й. Лозоватський написав у «Вечерньому Алма-Ату». В грудні 1968 року, незабаром після опублікування замітки в газеті, Лозоватський одержав листа з Казахстану. Писала Катерина Данилівна Редько, колишня учениця Дерев'янка, секретар комсомольської організації школи № 30:

«Ми закінчували 10 клас. Григорій Давидович був не багатим старшим за нас. Він якось зразу завойовував симпатії всіх учнів. Це був наш старший товариш і друг. Нам не страшно було з ним піти в гори, поїхати на озеро Іссік-Куль, що знаходиться високо в горах Тянь-Шаню. Дерев'яно обрала до складу комітету ЛКСМК, він редагував шкільну комсомольську газету».

Коли дізналися про його призив на службу в армію, усім здавалося, що від нас відірвають щось дороге і близьке. На прощальних його уроках ми були дуже схвилювані. Проводяючи його, не могли стримати сліз...».

Дерев'яно листувався з Редько. В одному з останніх листів повідомляв її, що почав писати оповідання...

Ось яким був наш земляк. Він добру пам'ять залишив про себе в Омельгороді і Черкасах, в Алма-Аті і Бресті. Його ім'я навічно записано в історію героїчної оборони фортеці.

Перебуваючи в Бресті, я дізнався ще про одне. Дерев'яно не загинув четвертого чи п'ятого липня в засідці над штабом. Він чудом уцілів. Виявлено документ про те, що заступник політрука Г. Д. Дерев'яно аж 20 липня тяжко поранений був схоплений фашистами. Значить він є одним з тих небагатьох захисників, які майже місяць оборонялися в руїнах фортеці. Він загинув при спробі втечі з табору з-під Бреста.

В. ПРОЦЕНКО,

Фото автора.

На камені — напис: «Здесь, в бышем здании 9 заставы 17 Краснознаменного погранотряда героически сражались против немецко-фашистских захватчиков советские пограничники под командованием начальника заставы лейтенанта А. М. Киселева».

ДУМКИ, ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗІЇ

МЕТАЛЕВІ РОЗПОВІДАЧІ

«Гроші дуже лихий пан, але вельми хороший слуга». Слова Френсіса Бекона, поставлені перед одним з розділів, можна було б взяти епіграфом до усієї книги Г. Єлизаветіна «Гроші», яка нещодавно вийшла у видавництва «Веселка» перекладом з російського видання. Розповідання про історію виникнення і розвитку грошей, автор показує їхню роль у житті людства. Зроблено це у цікавій, дохідливій формі. І незважаючи на те, що автор в окремих розділах, над-

то вже популярно висвітлює окремі положення політекономії з тим, щоб вони стали зрозумілими школярам, в цілому книгу з задоволенням прочитає і дорослий читач.

Велика кількість історичних фактів та переказів, тактовно вмонтованих у розповідь, збагачують її. Не зраджуючи точності популярної книги, автор наводить рядки з документів, коментуючи їх іноді з легким гумором.

...Звідки взялось слово «карбованець»? Більшість відпо-

вість: від українського слова «карбувати». А насправді, це не так. На початку XIV століття на Україні ходили литовські срібні гроші. Тоді (як і у всі часи) було немало штукарів, які підробляли монети. Щоб визначити якість їх за твердістю і кольором металу, край монети надкушували, внаслідок чого на них з'являлись вищербини, зарубки (литовською мовою — «карб»). Звідси й «карбованець».

...1534 року, за правління матері Івана Грозного, було сго-

рено єдину для всієї російської держави грошову систему. На монетах дрібної ваги, зроблених із срібла, зображували вершника з мечем. Ці монети дістали назву мечевих. На «денгх» більшої ваги зображували вершника із списом (російською — копьем). Називалися вони копійними грошима, пізніше — копійками (копейками).

Про це і багато іншого узнеє читач з книги Єлизаветіна. Скажімо, про те, як карбували гроші і як їх підробляли. Що фальшивомонетниками були не тільки безіменні шахраї, а й відомі особи, наприклад, король Франції Філіп IV Гарний. Чому люди придумали вислів: «Спаси мене, господи, від великої кількості грошей».

У книзі поданося відомості про те, як завдяки грошовим знакам історикам вдається доповнити сторінки життя тієї чи іншої країни, а мистецтвознавцям — повернути людям втрачені пам'ятники мистецтва. Окремо варто зупинитись на підкресленій автором ролі грошей в капіталістичному суспільстві і соціалістичному. З одного боку — нажива, обман, ябвство шахрайство війни з другого — засіб для регулювання розподілу матеріальних благ серед трудящих, для підвищення їх благоустрою.

Праця Г. Єлизаветіна вже, безумовно, знайшла свого читача. Ця анотація адресується тим, хто ще не познайомився з цікавою книгою.

Б. КУМАНСЬКИЙ

